

राजा च १

चरित्रे

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळे.

: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :-

ग्रंथ क्रमांक ११४ च १ (७३९)

ग्रंथ नाम कलकौटकर स्वामीचे

चरित्र.

विषय

चरित्रे.

1

अध्यायपहिला. ॥
अकलकोटस्य श्री स्वामिचरित्र.

2
गु०स्तो०

॥ १ ॥

आ वासुरेशतिलकाअरिपद्मधारा ॥

दी नार्तिहारकसदाश्रयविश्वचारा ॥

श्री पादराजसगुणाकलितासिशंखा ॥

गु वैधरातवकथाकथर्वोसुखा ॥१॥

रु द्रावतारधरसायलमर्दनाहो ॥

स्वा मीतुइयाचचरणीमननित्यराहो ॥

मी नावतारहितुद्गागुरुस्वामिराया ॥

ला भेसदातवकृपेपथमुक्तिजाया २ ॥

(2A)

भा न्डारनित्यपरिपूर्णअसेकृपेने ॥
वे चोनित्यांतिलधनाकरिभक्तिदाने ॥
न क्रासिनासुनिलसाकरिमुक्तकेला ॥
म न्मानसासकरिर्मदानषड्पूला ॥ ३ ॥
न ष्टाघकायकरुनीपादमुक्तियाजी ॥
क ल्हेळ्हेभवाधचकारिणष्टआजी ॥
रा यामुलेंसकलहींअससीतुंवाता ॥
वे गावयासितुजलामनिहेतुताता ॥ ४ ॥

(3)

गु०स्तो०
॥ २ ॥

मर्नामहतहेतुर्कीर्गुरुचियागुणांगावया ॥ जनार्दननमी
अर्धोह्मणुनिआपुल्यापीतया ॥ कथीमगनमूनियांस्वज
ननी, गुरुचीलिला ॥ समर्पिमगसज्जनांगुरुकथामृता
मंगला ॥ ५ ॥ चरित्रगस्नेअणीश्रवणचत्वरींमाधव ॥
असेकथितसंस्कृतीह्मणुनिगुरुचास्तव ॥ सुदुर्गमअ
सेजनाअसतिअज्ञजसंस्कृतीं ॥ करींह्मणुनिप्राकृताम
जजशीगुरुदेमती ॥ ६ ॥ असेप्रथमयत्नहाह्मणुनियांबु
धांर्नेमला ॥ क्षमाकरुनित्यामर्धीनिवसितांधुवावेमला ॥

(3A)

करूनिजरिसेवितीअमलहेंचरित्रामृत ॥ यतीश्वरत
यासिदेसदनमोक्षहेंनिश्चित ॥ ७ ॥ ॥ ॥
श्रीगुरुस्वामीसमर्थ ॥ मनोदेवउवाच ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥
सच्चिदानंदरूपस्यअष्टकं नामद्वादश ॥ श्रुत्वाहंज्ञानदा
तुश्चगुरोःस्तोत्रंत्वयाचितं ॥ १ ॥ ॥ टीका ॥
मनबोलेमाधवाप्रती ॥ ज्ञानदातागुरुमूर्ती ॥ सच्चिदानंदहानिश्चिती
विचरतसेसानंदे ॥ १ ॥ त्वद्विरचिततयाचंअष्टक ॥ तैसेंस्तोत्रहेंद्वा
दशनामक ॥ वाटतसेबहुतोषक ॥ श्रवणकरतांसावाचित्तं ॥ ५ ॥

(५)

गु०स्तो०
॥ ३ ॥

श्लोक॥ ॥ नतृप्तिमधिगच्छामिपायनूपायन्सुधामिव ॥
तस्माद्विस्तरतोत्वंमेमाहात्म्यं वदमाधव ॥२॥ टीका ॥
केलेंतयाचें श्रवणबहुत ॥ मन्मानसतरित्तमनहोत ॥ जैशीअतृप्तीसुधा
रसदेत ॥ पित्यासहीसर्वदां ॥३॥ विस्तरंकरूनयासाठीं ॥ आनंद
मानोनियांपोटीं ॥ हेगुरूमाहात्म्यप्रती ॥ निवेदनकरींदातारा ॥ ४ ॥
॥ श्लोक ॥ पूर्वयत्यावतारस्तु एषो भूद्यन्निमित्तकं ॥ त-
त्वं वृत्तांतमाचक्ष्वश्रवणाच्चेष्टदायकं ॥३॥ ॥ टीका ॥
तैसाचिहायत्यावतार ॥ घेणेंकवणकाजथोर ॥ जोभक्तांचेइष्टम

(6A)

नोरथ ॥ पुरवीतसेक्षणभात्रे ॥ ५ ॥ ज्याचीसुलीलास्वकीय ॥ असे
बहुतश्रवणीय ॥ द्विजवितीर्जास्तवजनकाय ॥ तीनिवेदिंमजप्रती ॥ ६ ॥
माधवउवाच. ॥ श्लोक ॥ गंगांशिवजटोभूतांप्रार्थयामा
सवैनदी ॥ मयिस्नानादिकंकर्मयेकुर्वीतितपोधनाः ॥ ४ ॥
तेसर्वमुक्तिमायांतुचेनाराधिताभवत् ॥ तदागंगातुसं-
तुष्टातथैवकुरुतांत्वया ॥ ५ ॥ टीका ॥ ॥
माधवकथीमनोदेवासी ॥ स्वामीमहिमाअसेकैशी ॥ कथनकरितोंति
येसी ॥ सावधचित्तेपरिसीजे ॥ ७ ॥ बद्रिकानामएकसरिता ॥ तुर

(5)

गु ० स्तो ०
॥ ४ ॥

जामाहात्मिजी सनिश्चिता ॥ भूरिभद्रानामतत्वता ॥ देतेसमस्तजन
लोक ॥ ८ ॥ तीपुण्यसरिताएकेदिनीं ॥ प्रार्थीहरिपादजेतेमनीं ॥ वर
देईऐसामजलागुनी ॥ मन्मानसजेणेसंलुष्टेल ॥ ९ ॥ तपोधनमुनीम
जभीतरिं ॥ धरोनियांसम्दावअंतरिं ॥ स्नानकारितीब्ज्याअवसरिं ॥ मु
क्तिपावोतसर्वदां ॥ १० ॥ प्रार्थनाएशीवदिकेची ॥ श्रवणकरोनियांसा
ची ॥ संतोषोनीमनाची ॥ वरअसोलिकदेतअसे ॥ ११ ॥
॥ श्लोक ॥ इतिसंभाष्यबदरींजगामहरिपादजा ॥ तत्ती
रेकलकोटिस्तुवर्ततेराजपालितः ॥ ६ ॥ टीका ॥

(5A)

जोनहोयमिथ्यासहसा ॥ ह्यणुनिवाटवेर्णावासा ॥ देऊनियांवरारेशा
गमनकरिस्वस्थाना ॥ १२ ॥ त्याभूरिभद्रेचेंमनोहरतीर ॥ तेथें
अकलकोटनामेंनगर ॥ अतीरमणीयआणीरुचिर ॥ राजपालितव
सतसे ॥ १३ ॥ ॥ श्लोक ॥ तत्रासक्ताःसर्वज
नाःवदंतिसुकथांगुरोः ॥ तत्श्रुत्वाहंमनोदेववदिष्या
मिवथामतिः ॥ १४ ॥ टोका ॥ तेंथीलनागरीकलोक-
सकळ ॥ ज्याज्यागुरुकथासुनल ॥ बोलतीभावेअतीनिर्मळ ॥ अ-
सतीश्रवणीयसर्वही ॥ १४ ॥ त्यासभदावैकरूनश्रवण ॥ मन्मानस-

(6)

गु०स्तो०
॥ ५ ॥

भृंगमोहन ॥ क रीतनुसेयथामतिकथन ॥ जगदो धाराकारणं ॥ १५ ॥
॥ इलोक ॥ त्वंकुरुष्वदृढं चित्तं गुरुपादप्रभावतः ॥ पुरागं
गोत्तरेदेशे गहने मुनिमंडिते ॥ ८ ॥ स्थूलं वल्मीकमाश्रि
त्यतपः कर्तुमुपास्थितः ॥ तत्रैवाथ कुठारीतुकाष्ठसंग्रहका
रकः ॥ ९ ॥ आगत्य तत्कुठारेण छेदयामस्य पादपं ॥ ताडि
तोसौ कुठारेण तेन प्राप्तस्तद्वयं ॥ १० ॥ ॥ टीका ॥
यास्तव हेमनो देवो ॥ गुरुचरणी ठैवूनिभावो ॥ दृढकरावाचित्तरावो
तच्चरित्रपरिसावया ॥ १६ ॥ भगीरथे आणिली भागीरथी ॥ त्या-

(6A)

पुण्यतीर्थाच्या उत्तरप्रांतीं ॥ घोरवनतयासीव्यापिती ॥ मुनिमहानदे-
वरूपी ॥ १७ ॥ त्यावनीतपकरावयाकारणें ॥ विस्तीर्णवास्ळींके
लेंराहाणें ॥ ज्याच्यादर्शनेघडपारणें ॥ नेत्रेंद्रियांसीसर्वांच्या ॥ १८ ॥
तेथेंघडलीलीलाविचित्र ॥ जीसंभवावेंएकतांपविल ॥ कुष्ठरोगियाचें
श्वित्र ॥ दूरहोयक्षणार्थें ॥ एकेदिनींत्याघोरवनीं ॥ जेथेंहो
तहेंमहामुनी ॥ काष्ठसंग्रहहेतुंघरुनी ॥ काष्ठसंग्रहकपातला ॥ २० ॥
ज्यावास्ळामाजीस्वामीराव ॥ ध्यानस्थवैसलेस्वयमेव ॥ तयावरीलवृ
क्षदेव ॥ छेदिताझालाशस्त्रघातें ॥ २१ ॥ तयाशस्त्राचेघावढोन ॥ द

(७)

गु०स्तो०

॥ ६ ॥

क्षिणजंघेमाजीस्तोन ॥ जणूतेथंअत्यानंदोन ॥ वसतेझालेतयेक्षणीं ॥
॥ २२ ॥ ॥ इलोक ॥ तत्क्षतंस्वामिजंघेचशु
भंचिन्हंचदृश्यते ॥ तद्देशेसर्वक्षेत्रेषुदेवान्संपूज्यपर्यटन्
॥ ११ स्वयंतत्राप्यर्चमात्रोययौपूर्वदिशंसुखं ॥ गंगाया
मब्धिगामिन्यांवासंकृत्वाभितंदिनं ॥ ॥ टीका ॥ श्रीव
त्सलांछनाचियेपरी ॥ स्वामासुरन्यजंघेवरीं ॥ तींसुचिन्हेआपुलीथो
री ॥ मिरवितातिजगांत ॥ २३ ॥ तद्देशींअसतांभ्रमणकरीत ॥ पूजनके
लेदेवाचेंअमित ॥ तैसेचआपणहोउनीपूजित ॥ पूर्वदेशींप्रगटले २४

(7A)

ड्याशींमानितीवैष्णव ॥ त्याच्यापर्दाजिचाउभद्व ॥ जीसधरोशिखा
ग्रींशिव ॥ प्रीतीभावेकरोनी ॥ २५ ॥ जलार्णवासितोड्यास्थानी ॥ आ
नंदभरीतहोउनीमनी ॥ पुतकारो जेवनवेउनी ॥ भेटतसेस्वानंदें ॥ २६
तयासंगमाचेसमीप ॥ स्वामीराजज्ञानदीप ॥ आपुलेमानसीं करीततप
अमितदिनराहिले ॥ २७ ॥ श्लोक ॥ देवलग्राममा
साद्यसंस्थाप्यपादुकं स्वयं ॥ ब्रह्महत्यादिपापानिनाश
कंमुक्तिदायकं ॥ १३ ॥ टांका ॥ तेथोनिहोविज्ञानज्यो
ती ॥ येउनीदेवलग्रामाप्रती ॥ अलभ्यलाभजनादेती ॥ आपुलीयादर्श

(8)

गु०स्तो०
॥ ७ ॥

नाचा ॥२८॥ सदीदितमुक्तिदायक ॥ नदोंशकेजीजगन्नायक ॥ ऐ
शादोनपादुकास्वकीय ॥ स्थापितकेल्यातयेस्थळीं ॥ २९ ॥ ब्र
ह्महत्यादिपापनिरसन ॥ होतसेघेतां चेतदर्शन ॥ पर्वतचूर्णजेविंसुदर्श
न ॥ करितसेक्षणार्थ ॥ ३० ॥ तत्राश्लोक ॥ ततोगाद्यावनं
देशंस्वातंत्र्येणैवसंचरन् ॥ तत्रावां दितपादाब्जोख्यातो
चंचलभारतिः ॥ १४ ॥ टीका ॥ स्वामीतेथोनीअवचित ॥
स्वेच्छाचारैभ्रमणकरित ॥ आलेयावनीदेशाप्रत ॥ वास्तव्यतेथेंकरा
वया ॥ ३१ ॥ वास्तव्यतेथेंकांहींदिन ॥ जेथेंराज्यकरायवन ॥ पावोनि

(8A)

यांतेथेपूजन ॥ चंचलभारतीनामही ॥ ३२ ॥ ॥ श्लोक ॥
अष्टग्रामांश्रसंपाद्यशिष्याच्छिष्यपरंपरं ॥ तदैश्वर्येष्व
नासक्तः कियद्वासरसंस्थितः ॥ ३३ ॥ ॥ टीका ॥
एकेशोवकीलक्षपूर्ण ॥ स्वामीचरणीठेवूनितूर्ण ॥ अष्टग्रामंजणोसुवर्ण
अर्पणकेलेतच्चरणी ॥ ३३ ॥ तयाग्रामांश्रसंपाद्यशिष्याच्छिष्यपरंप
रात्यांचीस नद ॥ होऊनिचित्तोसातद ॥ स्वामीचरणीठेविली ॥ ३४
तयाग्रामींचीसंपत्ति ॥ अवलोकितां होयगुंगमाति ॥ परनिठोवितांतेथे
आसाक्ति ॥ अमितदिनराहिले ॥ ३५ ॥ ॥ श्लोक ॥ ततो गत्वा

(9)

गु०स्तो०
॥ ८ ॥

दिशंयास्यांईश्वरंरामपूजितं ॥ अर्चयित्वानमश्चक्रेकृ
त्वासेतोश्चदर्शनं ॥ १६ ॥ सोडूनतयास्थानासीं ॥ गमन
करितीदक्षिणेसीं ॥ रामपूजितईश्वरासीं ॥ पहावयाकारणं ॥ ३६ ॥
जातांचिआर्धोकेलेनमन ॥ नदतकरपूजाचर्चन ॥ पश्चातसेतूदर्शन ॥
करितेझालेगुरुराज ॥ ३७ ॥ ॥ इलोक ॥ तद्गतान्सर्व
देवांस्तुसंपूज्यविधिपूर्वकं ॥ ततोश्रीउडर्पांगत्वाश्रकृ
ष्णंचददर्शह ॥ १७ ॥ टीका ॥ तन्नगरस्थदेवसर्व ॥ मानोनी
चतेअपूर्व ॥ त्यागुनीयांदेहगर्व ॥ पूजियेलेविधियुक्त ॥ ३८ ॥

(9A)

जयास्थानीजगन्निवास ॥ स्वदासांस्तवकरीतवास ॥ तयाउडपीक्षेत्रा
स ॥ दर्शनघेतीजाउनी ॥ ३९ ॥ ॥ श्लोक ॥ तत्रपूजां
विधानेनकृत्वातुब्राह्मणायथा ॥ अष्टभिर्देवरूपैस्तुय
तिभिःपूजितःस्वयं ॥ १८ ॥ टीका ॥ ऐसाजो
प्रभूअनादि ॥ पूजनब्रह्माकरात्पदा ॥ अनेकविधीपूजनादि ॥ तेगुरु
राये कारिजेले ॥ ४० ॥ ऐनेपावितउडपीस्थान ॥ तेथेवसतीआठ
महान ॥ यातिप्रत्यक्षदेवसमान ॥ निःसंशयजाणते ॥ ४१ ॥ दे
खोनिहेअभुतानिधान ॥ करुनीयांशुदुमन ॥ करितीयथासांगपूज

(11)

गु० स्ता०
॥ १० ॥

रत्न ॥ घेडनीयांतिष्ठतसे ॥ ४९ ॥ तथेमेंटर्पीकरुनिगमन ॥ रुक्मि
णीसाहितविष्णुनिधान ॥ तैसोचत्याचंगरुडवाहन ॥ देखियेलेसा
श्रव्ये ॥ ५० ॥ ॥ ३ लोक ॥ वायुपुत्रचवीशंचसा
धुसंघप्रपूरितं ॥ वेकुंटादायकमत्वाविमानंरत्नमांडितं
॥ २१ ॥ दृष्टैवषस्तद्वतदेवपूजयामासविड्वलं ॥ सत्संघैः
पूज्यमानोसौभीमायास्तटमागतः ॥ २२ ॥ टीका ॥
तदनंतरवायुकुमर ॥ जोयाक्षितितळींअसेअमर ॥ तथाप्रतकरि
तीसंचार ॥ तन्मूर्तिपहावया ॥ ५१ ॥ जेकींषड्रिपुंलाअजित ॥

(11A)

त्यांलाचिवदतीसाधुसत्य ॥ ऐशासपुदायेप्रूरित ॥ सदांसर्वदांदि
सतसे ॥ ५२ ॥ तैसाचिअसेगरममुंदर ॥ वैकुंठाहुनोस्वचेरतर
रत्नेजाडियलाथोरथोर ॥ नयनादेखिलामंटपतो ॥ ५३ ॥ जाउ
नियांदेउळाभोतर ॥ देखेशालेसकिमणिवर ॥ अरूनियांपूजासा
चार ॥ नमनकेलेसाष्टांगी ॥ ५४ ॥ तन्मंटपगसाधुसंघ ॥ वि
डुलेंआणिलादर्शनौघ ॥ जेणनिरसेतमआणिअघ ॥ जाणोनि, पू
जितीगुरुचरण ॥ ५५ ॥ पूजितहोउनीऐशापरी ॥ गुरुगेले
भोमेतिरीं ॥ तेथेंपुंडालिकाचीस्वारी ॥ रतहोतीपिनृसेवीं ॥ ५६ ॥

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com